

עין משפט
גר מצוה

י"ט:

כיצד הרגל פרק שני בבא קמא

מסורת הש"ס

כב א ב מ"י פ"א הל' א
ט ב ממון הל' א
מת עין ט טו ט"ז ח"מ
פ"י ט"ז ט"ז :

תורה אור השלם
ו. ובי יפתח איש בור או
כי יכרה איש בר ולא
יכסנו וקפל שקמה שור או
חמורה שמות כא לג

גלוין הש"ס
תוס' ר"ח ובי כ"י ובי
חייב בעל תרגולו פ"י
לקמן כג ע"א תוס' ד"ה
ולח"ט :

לענין רש"י
פ"ק"א (פ"ק"א א.)
סבירה.

מוסף רש"י
בדארייה אדווי. כמו
(א"כ) ג' ירו א"ן כי
ב"ב"א ג' ד"א ב' ב' ד'
המתגלגל. ט"ן ה"ט ט"ן
כ"ה"י ובעיה במקום
לא ה"ק ובלגלג נגל
א"ס ובעיה למקום א"ס
ה"ק ט"ס ג' (ט"ז א.)
וטרפה בהמה ואכלה
בשר הרגלה ואלה
הכפר (לפ"ל ט"ז א.)

רבינו חננאל (הפסק)
וחמור שאכל ברישין
השתא דאפר כל מירי ולא
אורחיה ואכלה על ידי
הדחק שמה אכליה. שונרא
דאכל חמור וחמורא דאכל
בינתא משלם נוק שלם.
ההוא חמורא דאכל נהמא
ופלטיה לסלא חתך בשניו
הסל חייביה רב יהודה
אנהמא נוק שלם שושן
ברשות הניוק נזי שלם
משלם ואכלא חצי נוק
דמשינתה היא. ורמינן עליה
אכלה פה ובשר ותבשיל
משלמין חצי נוק. ופ"ק"י
מתני' בחיה כגון ארי שאין
רובו לאכול פה. ואקשי'
אי חיה (אי) [הא] בשר
אורחיה היא. ואקשי' אגב
בשר עלי אן כגון צבי
שאין רובו לאכול בשר.
פ"י פ"ח (א) פת (פ"ח) ח'
(פ"ח) בתוך הפ"ק.

רבינו חננאל (הפסק)
וחמור שאכל ברישין
השתא דאפר כל מירי ולא
אורחיה ואכלה על ידי
הדחק שמה אכליה. שונרא
דאכל חמור וחמורא דאכל
בינתא משלם נוק שלם.
ההוא חמורא דאכל נהמא
ופלטיה לסלא חתך בשניו
הסל חייביה רב יהודה
אנהמא נוק שלם שושן
ברשות הניוק נזי שלם
משלם ואכלא חצי נוק
דמשינתה היא. ורמינן עליה
אכלה פה ובשר ותבשיל
משלמין חצי נוק. ופ"ק"י
מתני' בחיה כגון ארי שאין
רובו לאכול פה. ואקשי'
אי חיה (אי) [הא] בשר
אורחיה היא. ואקשי' אגב
בשר עלי אן כגון צבי
שאין רובו לאכול בשר.
פ"י פ"ח (א) פת (פ"ח) ח'
(פ"ח) בתוך הפ"ק.

רבינו חננאל (הפסק)
וחמור שאכל ברישין
השתא דאפר כל מירי ולא
אורחיה ואכלה על ידי
הדחק שמה אכליה. שונרא
דאכל חמור וחמורא דאכל
בינתא משלם נוק שלם.
ההוא חמורא דאכל נהמא
ופלטיה לסלא חתך בשניו
הסל חייביה רב יהודה
אנהמא נוק שלם שושן
ברשות הניוק נזי שלם
משלם ואכלא חצי נוק
דמשינתה היא. ורמינן עליה
אכלה פה ובשר ותבשיל
משלמין חצי נוק. ופ"ק"י
מתני' בחיה כגון ארי שאין
רובו לאכול פה. ואקשי'
אי חיה (אי) [הא] בשר
אורחיה היא. ואקשי' אגב
בשר עלי אן כגון צבי
שאין רובו לאכול בשר.
פ"י פ"ח (א) פת (פ"ח) ח'
(פ"ח) בתוך הפ"ק.

רבינו חננאל (הפסק)
וחמור שאכל ברישין
השתא דאפר כל מירי ולא
אורחיה ואכלה על ידי
הדחק שמה אכליה. שונרא
דאכל חמור וחמורא דאכל
בינתא משלם נוק שלם.
ההוא חמורא דאכל נהמא
ופלטיה לסלא חתך בשניו
הסל חייביה רב יהודה
אנהמא נוק שלם שושן
ברשות הניוק נזי שלם
משלם ואכלא חצי נוק
דמשינתה היא. ורמינן עליה
אכלה פה ובשר ותבשיל
משלמין חצי נוק. ופ"ק"י
מתני' בחיה כגון ארי שאין
רובו לאכול פה. ואקשי'
אי חיה (אי) [הא] בשר
אורחיה היא. ואקשי' אגב
בשר עלי אן כגון צבי
שאין רובו לאכול בשר.
פ"י פ"ח (א) פת (פ"ח) ח'
(פ"ח) בתוך הפ"ק.

הוא"ר יוחנן. לקמן בהאי פירקין (דף טו.). כי קאמר רבי יוחנן.
חזי חזי נוק חלוק על חזי נוק דקין קאמר דכתיב (שמות כא) יהלון וחלו
מרי זימני לאפוקי ממאן דפריך לקמן (טו.) ולא מהא קין ברה"ר
חייבת כלום מק"ו אכל חזי נוק דלרורות לעולם פטור ברה"ר:

אקילטא. פ"ק"א שפני הנימ: כשכסה
בונבה מהו. אורחה הוא ופטורה
ברה"ר או לא: ובי יאחונס. צולה
בונבה וילך ודמי פטור ברה"ר: הא
אורחה היא. ותולדה דרגל היא:
כשכסה יתירא קמבעיא ליה. אי
אורחה הוא או לא: לא שנו.
דחזי נוק ותו לא: אלא שקשר
מאליו. הדליל ברגל המרגול: אכל
קשרו אדם חייב. הקושר נוק שלם
דהו נוק וחס נמקל בו אדם חייב
נזקין: נקשר מאליו. דמתימין: אי
מאן חייב. לשלמי חזי נוק: אי
בעל הדליל. שאין המרגול שלו:
פושט הוא. וכוליה נוק צעי לשלמי
שהרי נזרו הוא שהשלמי לרה"ר:
אלא. דלאנטיה צינתו והוליא
תרגולו מצינו וחייב בעל המרגול:
איש נזר ולא שור נזר. כי יכרה איש
נזר אמר דמחמטא ולא כי יכרה שור
נזר והאי דליל תרגולו כרהו: אלא
מאני. לא מתוקמה אלא בלדיה
אדווי שזרק המרגול הדליל וסיכר
נזיקתו כלים דהוו נזירות ואפילו
קשרו אדם נמי לא משלם אלא
ח"י בעל המרגול והקושר פטור שלא
נמקל אדם נזרו. ודרכ הונא לא
מתקומא אמתני' אלא בעלמא אמתר
והכי אמתר דליל הפקר כו':

נקשר מאליו. בתרגולו ונתקל בו
אדם פטור דמאן ליקייב דליל לית
ליה בעלים בעל המרגול נמי איש
נזר אמר דמחמטא ולא שור נזר:
קשרו אדם חייב. הקושר דקיימי
כהגבה ויש לו להאי דליל בעלים:
משום מאי מתייב. דהא לאו נזר
מעליא הוא שהרי לא הויק במקום
שקשרו שם שהתרגול גררו למקום
אחר: נזרו מהסנגל. דמתימין
ליה ב"ק (דף טו.) דכלל ה"א:
מתני' יכיר השן מועד. ו
משני לאכול את הראוי לה: משלמא
ח"י. דמשונה היא: אכל כרי"ר

פטור. דבעין ובער כשדה אחר (שמות כז)
ואכסות וכלים נמי פטור. בנמרז (כ.)
מפרש לה: מה שנהיט. לאו תשלומין
מעליא נינהו דמפרש בגמ' (סז) מל"י
הרמז משלמא מה שפויק. כדן
קין מס חזי נוק ומועד נוק שלם
וכגמ' (כא.) מפרש לה: גב' ופרה

שאלה שצורין. שהן מאלל מזור:
וחמור שאכל כרשינין. שהן מאלל פרה
וכן חזיר וכלב. ואע"ג דאיתן רגילין
בקר הואיל ואורחיהו למיכליהו ע"י
הדחק כשהן רעבין ראויין להן
ואורחיה למיכל ע"י הדחק כי
הני: שמה אכילה. ואפילו שלא ע"י
הדחק: שונרא דאכל פמרי. אורחיה
למיכליהו אלא מחמור להיק: ופלוסי.
לעסו. לישנא אחרינא פלטיה דקדו ולא
שעמתי: אכלה חזי נוק. דמשונה הוא
אגב דרפס נוק דאין דיני קנסות כגבל
ופלגא נוקא קנסא: אורחיה לפלוסי
פלא. כשהוא לועס הפת לועס הסל
עמו: כחיה. שאין לרפס כפת אפילו
ע"י הדחק אכל חמור דרכו כן:
דמעוי. לזי אש: כעטיבא. לזי אין דרכו
כפת וכשר: וכפסורא. שעל השלמן
אכלו שאין דרכו כן: הוא

אבל קשרו אדם חייב. פי' נזר דניח ומשום
נזר ולא דוקא אלא כל היכא דלא
אנטיה קשירו דמי דקאמר
אי דלא אנטיה פושט הוא:
אלא מתני' בראדייה אדווי. ואי
דליל הפקר או דמכריה

הואמר ר' יוחנן (י) אין חצי נוק חלוק לא לרשות
היחוד ולא לרשות הרבים מאי לאו התיוה
ברשות הרבים והויקה ברשות הרבים לא
התיוה ברה"ר והויקה ברשות היחוד והאמרת
עקירה אין כאן הנחה יש כאן א"ל הדרי יתיב
איבעית אימא כי אמר רבי יוחנן אקרון יתיב
רבי יהודה נשיאה ורבי אושעיא אקילעא
דרבי יהודה נפק מילתא מבינייהו כשכשה
בונבה מהו א"ל אידך וכי יאחונה בונבה וילך
אי הכי קרן נמי נימא וכי יאחונה בקרן וילך
הכי השתא קרן לאו אורחיה הא אורחיה וכי
מאחר דאורחיה מאי מבעיא ליה "כשכוש
יתירא מבעיא ליה: בעי רב עינא כשכשה
באמתה מהו כי אמרינן מידי דהוה אקרון קרן
לאו יצרא תקיקף ליה הכא נמי לא שנו
או דלמא קרן כוונתו להויק הא אין כוונתה
להויק יתיקו: התרגולין מועדין להלך כדרבן
ולשבר וכו': אמר רב הונא לא שנו יאלא
שנקשר מאליו אבל קשרו אדם חייב נקשר
מאליו מאן חייב אילימא בעל הדליל היכי
דמי אי יצאנטיה יאנוס הוא ואי לא אצנטיה
פויק הוא אלא חייב בעל תרגול מאי שנוא
כוליה נוק דלא דכתבי יבי יתא איש בור
ולא שור בור חצי נוק נמי איש בור ולא
שור בור אלא "מתני' "בראדייה אדווי וכי
אמתר דרב הונא בעלמא אמתר ידליל
הפקר אמר רב הונא נקשר מאליו פטור
קשרו אדם חייב משום מאי חייב אמר רב
הונא בר מנחם משום "בורו המתגלגל ברגלי
אדם וברגלי בהמה: מתני' "כיצד י"השן

מועדת לאכול את הראוי לה
"אכלה כמות או כלים משלם חצי נוק
בהמה וכלים משלם מה שנהנית כיצד
משלמת מה שנהנית אכלה מתוך הרחבה
משלמת מה שנהנית מתוך הרחבה
החנות משלמת מה שהויקה מפתח החנות
משלמת מה שנהנית מתוך החנות משלמת
מה שהויקה: גב' תנו רבנן השן מועדת
לאכול את הראוי לה כיצד בהמה שנכנסה
לחצר הניוק ואכלה אוכלין הראויין לה
וישתתה משקין הראויין לה משלם נוק שלם
"וכן חיה שנכנסה לחצר הניוק וטרפה
בהמה ואכלה בשר משלם נוק שלם "ופרה
שאלה שצורין. שהן מאלל מזור: ווחמור
שאכל כרשינין. שהן מאלל פרה וכן חזיר
וכלב. ואע"ג דאיתן רגילין בקר הואיל
ואורחיהו למיכליהו ע"י הדחק כשהן רעבין
ראויין להן ואורחיה למיכל ע"י הדחק כי
הני: שמה אכילה. ואפילו שלא ע"י הדחק:
שונרא דאכל פמרי. אורחיה למיכליהו אלא
מחמור להיק: ופלוסי. לעסו. לישנא אחרינא
פלטיה דקדו ולא שעמתי: אכלה חזי נוק.
דמשונה הוא אגב דרפס נוק דאין דיני
קנסות כגבל ופלגא נוקא קנסא: אורחיה
לפלוסי פלא. כשהוא לועס הפת לועס הסל
עמו: כחיה. שאין לרפס כפת אפילו ע"י
הדחק אכל חמור דרכו כן: דמעוי. לזי אש:
כעטיבא. לזי אין דרכו כפת וכשר: וכפסורא.
שעל השלמן אכלו שאין דרכו כן: הוא

החזיר שאבא חתיכה ש"ב בשר.
אכילה ע"י הדחק היא
דמסיק והא דמנן גבי מדורות
הנכרים ותימתי לה נפקא קמא
דפסמיס (דף טו.) כל מקום שחזר
ומולדה יעילן להלך אין כריכין דיקה
אומר ר"מ דשאני נפלוס דרמיסי:
מתגלגל

החזיר חייב וההוא שאמר
נזק חלוק לא ברשות
היחוד ולא ברשות הרבים
אוקימנא אקרון כרבנן
ולא כר' שמון. כשכשה
בונבה והויקה הרגל
כר' דהא אורחיה היא
ברשות הרבים פטורה
כי מבעיא לן כשכשה
יתירא. וכן כשכשה באמתו
הני תרי אבייין ולא
ולא אישטיין. מתני'
התרגולין מועדין להלך
כדרבן. ולשבר רבי
אוקימנא למתני' בראדייה
אדווי פ"י שרידה התרגול
את הכלי ברביל שברגלו
ושברו שריה משונה
כחצר הניוק שישלם בעל
התרגול חצי נוק כרבנן.
דליל הפקר אמר רבי
דהנא נקשר מאליו ברגלי
התרגול וירדה ושיכר
כלים חמור כולו התרגול
מאי טעמא דרבנן כי
יכרה איש בור ולא שור
נזר וההוה הנזר התרגול
עשאו. קשרו אדם חייב
ברגלי חמור וירדה ושיכר
כלים חמור אמר רב הונא בר
טעמא משום בור המתגלגל
ברגלי אדם וברגלי בהמה
קרייל כבור נוק שלם:
מתני' כיצד השן מועדת
לאכול כו' תרי בהמה
שנכנסה לחצר הניוק
ואכלה אוכלין הראויין לה
וישתתה משקין הראויין
לה משלמת נוק שלם.
וכן פרה שאכלה שצורין
וחמור שאכל כרשינין
וכלב שלקק שמן וחזיר
שאכל חתיכה של בשר
משלמן נוק שלם. וכן
חיה שנכנסה לחצר הניוק
וטרפה בהמה ואכלה בשר
משלמן נוק שלם. וייק
מרב פסא מהא דקתני
פרה שאכלה שצורין